

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาถึงก่อความเครียดของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมีย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กวัยรุ่นที่ป่วยด้วยโรคธาลัสซีเมียที่มีอายุ 10-19 ปี ที่มารับการตรวจรักษาในห้องตรวจพิเศษเด็ก 3 แผนกผู้ป่วยนอก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2544 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียอายุ 10-19 ปี
2. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าป่วยเป็นเบต้าธาลัสซีเมีย เมเจอร์ และเบต้าธาลัสซีเมีย ฮีโมโกลบิน อี ที่มีอาการรุนแรงคล้าย เบต้าธาลัสซีเมีย เมเจอร์

3. สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ไม่มีปัญหาทางการพูด และการได้ยิน

4. ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

จากการสำรวจในปีพ.ศ. 2543 มีประชากรเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียที่ป่วยเป็นเบต้าธาลัสซีเมีย เมเจอร์ และเบต้าธาลัสซีเมีย ฮีโมโกลบิน อี ที่มีอาการรุนแรงคล้ายเบต้าธาลัสซีเมีย เมเจอร์ ที่มารับการตรวจรักษาในห้องตรวจพิเศษเด็ก 3 แผนกผู้ป่วยนอก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 125 ราย จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณด้วยสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1970; อ้างใน อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2537) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 50 ราย แต่ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็น 90 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1

แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยร่นธาลัสซีเมียประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ วัย ระดับการศึกษา ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนบุตรที่ป่วยเป็นธาลัสซีเมียในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว และแหล่งช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล

ส่วนที่ 2

แบบบันทึกข้อมูลทางสุขภาพของเด็กวัยร่นธาลัสซีเมีย ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรค ระยะเวลาการเจ็บป่วย การรักษาที่ได้รับในอดีต การรักษาที่ได้รับในปัจจุบัน จำนวนครั้งของการอยู่โรงพยาบาล สาเหตุการอยู่โรงพยาบาล น้ำหนัก และส่วนสูง

ส่วนที่ 3

แบบสัมภาษณ์ถึงก่อความเครียดของเด็กวัยร่นธาลัสซีเมีย ซึ่งสร้างตามแนวคิดถึงก่อความเครียดของนิวแมน (Neuman, 1995) ร่วมกับการศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบ check list โดยให้เด็กวัยร่นธาลัสซีเมียเลือกตอบข้อคำถามดังนี้

การมีสถานการณ์ ถ้าผู้ป่วยได้ระบุว่า มีสถานการณ์ ผู้วิจัยถามผู้ป่วยเด็กว่า สถานการณ์นั้นเป็นสิ่งก่อความเครียดหรือไม่ และถามถึงเหตุผลว่าทำไมสถานการณ์นั้นจึงเป็น สิ่งก่อความเครียดของผู้ป่วยเด็ก หลังจากผู้ป่วยเด็กตอบแบบสัมภาษณ์ครบทุกข้อแล้ว ผู้วิจัยขอให้ผู้ป่วยเด็กจัดอันดับสถานการณ์ที่ผู้ป่วยได้ระบุว่าเป็นสิ่งก่อความเครียดของตนเองออกเป็น 3 อันดับคือ อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 และอันดับที่ 3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ถึงก่อความเครียดของเด็กวัยร่นธาลัสซีเมียไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนความเหมาะสมของ

สำนวนภาษา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเด็กธาลัสซีเมียจำนวน 3 ท่าน และพยาบาลผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเด็กธาลัสซีเมียจำนวน 2 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์สิ่งก่อความเครียดของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมีย มาหาดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity index: CVI) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.84 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปทดลองใช้กับเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียจำนวน 15 รายที่โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ และโรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จังหวัดลำปาง แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรครูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-21) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีสัมภาษณ์ และดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ ถึงคณะบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าห้องตรวจพิเศษเด็ก
3. แผนกผู้ป่วยนอก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. สํารวจรายชื่อเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียที่เข้ารับการตรวจรักษาในห้องตรวจพิเศษเด็ก 3 แผนกผู้ป่วยนอก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และเลือกเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด
4. ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพโดยการแนะนำตัวต่อผู้ป่วยเด็ก และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัย วิธีการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแจ้งสิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้
5. เมื่อผู้ปกครองอนุญาต และผู้ป่วยเด็กยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลทั่วไปจากบัตรประจำตัวของผู้ป่วยเด็ก ร่วมกับสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้ป่วยเด็ก หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์สิ่งก่อความเครียดของเด็กวัยรุ่นธาลัสซีเมียมาสัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็ก ณ ห้องตรวจพิเศษเด็ก 3 แผนกผู้ป่วยนอก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ในขณะที่ผู้ป่วยเด็ก กำลังรอรับการตรวจจากแพทย์ หรือกำลังได้รับการเติมเลือดหรือยาขับเหล็ก โดยจดบันทึกคำสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

6. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากคณะบดีคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เมื่อผู้วิจัยได้รับอนุญาต จึงดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดเมื่อเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตจากผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองอนุญาตและกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง และผู้ปกครองได้ทราบว่า การเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์จะตอบหรือไม่ตอบแบบสัมภาษณ์ และสามารถถอนจากการวิจัยครั้งนี้ได้โดยไม่ต้องอธิบาย โดยที่จะไม่มีผลต่อบริการที่ได้รับจากโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ การนำเสนอข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอในภาพรวม ไม่เปิดเผยรายชื่อของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยรุ่นนรธาสีเมียบี โดยนำมาแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ที่เด็กวัยรุ่นนรธาสีเมียบีระบุว่าเป็นสิ่งก่อความเครียด โดยนำมาแจกแจงความถี่ และร้อยละ
3. วิเคราะห์เหตุผลที่เด็กวัยรุ่นนรธาสีเมียบีระบุว่าการณ์นั้นเป็นสิ่งก่อความเครียด โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล และนำมาแจกแจงความถี่และร้อยละ
4. วิเคราะห์การจัดลำดับสถานการณ์ที่เด็กวัยรุ่นนรธาสีเมียบีระบุว่าเป็นสิ่งก่อความเครียด อันดับที่ 1 อันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 โดยใช้ความถี่ และร้อยละ